

IZOTRETINOIN

Kaj je namen izvlečka?

Namen izvlečka je razumet več o isotretinoinu. Pove kaj je isotretinoin, kako deluje kako se uporablja za zdravljenje kožnih bolezni in kje dobimo več informacij.

Kaj je izotretinoin in kako deluje?

Isotretinoin prištevamo med zdravila, ki so sorodna vitamin A, s skupnim imenom jih poimenujemo retinoidi. Isotretinoin je generično ime za zdravila, ki ga mnogi poznajo pod imenom izdelka Roaccutane. Deluje na številne načine, uravnava proliferacijo in diferenciacijo epitelnih celic, zmanjša tvorbo loja, deluje protivnetno.

Katere kožne bolezni zdravimo z izotretinoinom?

Izotretinoin je zdravilo registrirano in pogosto uporabljeno za zdravljenje zmerne do hude oblike aken, pogosto pri tistih pacientih, kjer je večja verjetnost brazgotinjenja. Lahko se uporablja tudi za neutrofilne oblike folikulitisa, za hidradenitis suppurativa in za rozaceo. Zdravilo Roaccutane lahko v Sloveniji predpiše in nadzoruje le zdravnik, ki ima izkušnje z zdravljenjem hujših oblik aken s sistemskimi retinoidi, ki se zaveda tveganja in zahtev za spremljanje bolnikovega zdravja. Taka poblastila ima pri nas le specialist dermatolog.

Bo izotretinoin pozdravil akne?

Pri večini pacientov (9 od 10) dosežemo popolno izboljšanje na koži z enkratnim 16 -24 mesecev trajajočim zdravljenjem. Značilno je, da v prvem mesecu zdravljenja nastopi poslabšanje na koži, po začetnem obdobju zdravljenja postopno prihaja do izboljšanja.

Majhen procent ljudi po zaključenem zdravljenju še vedno opaža blage akne, ki pa jih lahko tokrat zdravimo s sistemskimi antibiotiki. Pri redkih posameznikih se akne po zaključenem zdravljenju z izotretinoinom ponovijo, takrat lahko zdravljenje podaljšamo ali ga ponovimo z enakim dnevnim kot tudi skupnim odmerkom kot pri predhodnem zdravljenju.

Dodatno izboljšanje stanja opazimo tudi še po prekinitvi zdravljenja, zato moramo pred ponovitvijo zdravljenja narediti najmanj 8 tedenski presledek.

Kakšen odmerek in kako dolgo se bom zdravil?

Glede na telesno težo se dermatolog odloči o začetnem odmerku isotretinoina. ob

naslednjih obiskih se prilagaja odmerek isotretinoina glede na stranske učinke in glede na odgovor pacienta na zdravilo. Večina pacientov dnevno prejema 20 do 80mg isotretinoina, zdravljenje traja od 16 do 24 tednov. Pri nižjih odmerkih lahko zdravljenje traja tudi dlje od 24 mesecev, v vsakem primeru računamo kumulativno dozo zdravila na telesno težo.

Kako jemati zdravilo?

Izotretinoin se najbolje absorbira z mlečnimi izdelki, idealno ga je jemati po obroku ali z mlečnimi izdelki in ne na prazen želodec. Kapsule so nelomljive. Hranijo se v temnem prostoru pri sobni temperaturi.

Kakšni so pogosti stranski učinki?

Najpogosteje se pri zdravljenju srečamo z suhimi sluznicami (očesne veznice, nosna sluznica in ustna sluznica) ter s suho kožo. Uporaba nekomedogenih krem ter balzama za ustnice odpravi suho kožo. V primeru suhe nosne sluznice je pogosto krvavenje iz nosu. Suhe očesne veznice onemogočajo nošnje kontaktnih leč. Pomagamo si z FR za nos ter umetnimi solzami za oči. Ko jemljemo isotretinoin in še 6 mesecev po prenehanju jemanj zdravila je koža bolj občutljiva, rane se slabše celijo. Voskanje, epilacija, dermabrazija in lasersko zdravljenje se v tem obdobju odsvetuje. Britje je dopustno, toda z uporabo negovalnih krem po britju.

Izotretinoin zveča občutljivost kože na sončne žarke, zato je zelo pomembna zaščita pred soncem (SPF 30 -50), v tem času se odsvetuje tudi uporaba solarijev.

V času jemanja lahko bolijo sklepi in mišice, posebej po intenzivni vadbi. Le začasno so lahko lasje tanjši. Izotretinoin vpliva tudi na vid, posebej se poslabša nočni vid, previdnost je potrebna pri tistih, ki delajo ponoči npr. autoprevozniki. Če se pri vas pojavi slabši vid ponoči, se izogibajte vožnje ponoči. Piloti v letalskih družbah naj v času jemanja isotretinoina ne bi vozili letal. V izjemnih primerih je lahko vid ireverzibilno poslabšan.

Lahko se pojavi povečan nivo maščob, blago vnetje jeter, vendar je večinoma klinično nepomemben. Nivo maščob v krvi, jeternih encimov redno spremljamo. Če je pacient v preteklosti že imel težave z jetri ali ledvicami, ali ima znano hiperholesterolemijo ali diabetes, je pomembno na to zdravnika pred uvedbo opozoriti.

Alergija na sojo ali arašide

Izotretinoin vsebuje sojino olje. Občasno, pacienti z alergijo na sojo lahko reagirajo na sledi sojinih proteinov v sojinem olju. Izjemoma tudi pacienti z alergijo na arašide navzkrižno reagirajo na sojine protein v sojinem olju. Če imate alergijo na sojo ali arašide o tem obvestite dermatologa.

Kateri so redki stranski učinki izotretinoina?

Izotretinoin lahko vpliva na vaše razpoloženje, nredko lahko povzroča tudi samodestruktivne motnje in suicidalnost. Poročila so tudi o pacientih, ki so v času jemanja izotretinoina imeli suicidalne težnje. Če ste kdaj koli v življenju bili suicidalni, se spopadali z motnjami razpoloženja ali imeli duševne motne, je smiselno o tem spregovoriti z vašim zdravnikom. Pri ljudeh z depresijo se bo morda dermatolog odločil za posvet s psihiatrom, če je zdravljenje z izotretinoinom primerno za vas.

Če vi ali vaši sorodniki opažajo spremembe v vašem razpoloženju ali opažate pri sebi samodestruktivne težnje v času jemanja izotretinoina, o tem obvestite vašega dermatologa in takoj prekinite z jemanjem zdravila. Zdravnik bo ocenil, če je varno nadaljevati z izotretinoinom.

Redko se pojavi vnetje jeter ali pankreasa. Zelo redko se poviša intrakranialni pritisk, ki se kaže kot jutranji glavoboli in motnje vida.

Če se pri vas pojavijo omenjeni znaki, potem je smiselno prekiniti ali znižati odmerek zdravila. Preden sami zdravilo uknete, se posvetujete z vašim zdravnikom.

Lahko uživam alkohol v času jemanja zdravila?

Idealno se je alkohola izogibati, saj dodatno povzroči vnetje jeter.

Ali lahko ob izotretinoinu jemljem druga zdravila?

Večino zdravil lahko varno jemljete v kombinaciji z izotretinoinom. Jemanje tetraciklinov in metotreksata je kontraindicirano v času jemanja izotretinoina. Vitamin A v obliki prehranskih dodatkov se v času jemanja izotretinoina odsvetuje.

Na kaj moram še biti pozoren v času jemanja izotretinoina.

Podatkov, da bi moški, ki jemlje izotretinoin spočel otroka, otroka, ki ima razvojne motnje ni. Vsekakor pa, glede na to da v semenski tekočini najdemo izotretinoin, je smiselna zaščita s prezervativom tudi moških v času jemanja izotretinoina.

V času jemanja izotretinoina in še mesec dni po prenehanju, ne darovati krvi, v primeru, da vašo kri prejme noseča ženska, lahko ogrozi življenje ploda. Doječe matere naj ne jemljejo izotretinoina.

Zakaj je nosečnost pri jemanju izotretinoina absolutna kontraindikacija?

Okvare zarodka zaradi zdravljenja z izotretinoinom so okvara centralnega živčnega sistema (hidrocefalus, okvara malih možganov, mikrocefalija), spremembe oblike obraza, volčje žrelo, nepravilnosti zunanega ušesa, majhnost ali odsotnost zunanega sluhovoda, motnje vida, okvare srca in ožilja, nepravilnosti timusa in obščitničnih žlez. Obstaja tudi povečano tveganje za splav.

Če bolnica, ki se zdravi z izotretinoinom zanosi, se mora zdravljenje prekiniti in

napotiti bolnico po oceni in nasvet k ustreznemu specialist za kongenitalne motnje. Obstaja namreč velika verjetnost za zelo hude in resne okvare zarodka.

Zdravilo je lipofilno (topno v maščobi), zato je velika verjetnost, da se bo izločilo skozi materino mleko. Zaradi možnih neželenih učinkov pri otroku, ki je izpostavljen zdravilu preko materinega mleka, je uporaba izotretinoina kontraindicirana pri doječih materah.

Kaj je Program zaščite pred zanositvijo pri zdravljenju z izotretinoinom?

Program zaščite pred zanositvijo je namenjen ženskam v rodni dobi, z namenom zmanjšati možnost zanositve.

Program zajema:

1. Pomembno je pacientkam pojasniti vse vidike zaščite pred zanositvijo v času jemanja zdravila.
2. obvezna je zaščita pred zanositvijo, vsaj ena, priporoča se dvojna zaščita vsaj mesec dni pred pričetkom zdravljenja.
3. Kontracepcija je potrebna še 1 mesec po zaključenem zdravljenju.
4. Vsaj ena od zaščit mora biti barierna: perzervativ ali maternični vložek.
5. Peroralna kontracepcija je zanesljiva, nekateri antibiotiki in rastline (npr. šentjanževka) lahko znižajo raven kontraceptiva v krvi, zato so manj učinkovite.
6. zdravniški pregled nosečnosti pred , med in 5 tednov po končanem zdravljenju z izotretinoinom.
7. Zdravilo se predpiše samo za 30 dni.
8. Recept je veljaven 7 dni, kar pomeni, da morate recept dvigniti v lokarni v 7 dneh.

Ali so vse ženske vključene v Program zaščite pred zanositvijo?

Ženske, ki ne morejo zanositi, to so ženske v menopavzi, tiste po sterilizaciji, so lahko izključene iz Programa zaščite pred zanositvijo. Ženska ki lahko zanosi, vendar spolno ni aktivna, je lahko izključena iz Programa zaščite pred zanositvijo.

Ali izotretinoin vpliva na prihodnje nosečnosti?

Izotretinoin ne vpliva na plodnost. En mesec po prenehanju jemanja izotretinoina lahko ženska normalno zanosi.

Kje je moč najti dodatne informacije o zdravilu?

O dodatnih informacijah povprašajte dermatologa. Pred pričetkom jemanja lahko preberete tudi informacije o zdravilu, ki so priložene v škatli pri vsakem zdravilu. Če se pojavijo težave, za kater sumite, da jih je povzročil izotretinoin, o tem kontaktirajte dermatologa, ki bo preučil relevantnost vaših težav ter svetoval o nadaljnih ukrepih.